

Granskning av resor och representation

Revisionsrapport

Vännäs kommun

KPMG AB

2018-03-13

Antal sidor 13

Antal bilagor 1

Vännäs kommun

Granskning av resor och representation

2018-03-13

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	4
2.1	Syfte och revisionsfråga	4
2.2	Avgränsningar	5
2.3	Revisionskriterier	5
2.4	Ansvarig nämnd	5
2.5	Projektorganisation/granskningsansvarig	5
2.6	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Kommunens styrdokument	6
3.1.1	Resepolicy	6
3.1.2	Policy för representation, mutor, förmåner och jäv	6
3.1.3	Förtjänstgåvor/minnesgåvor till anställda och förtroendevalda	7
3.1.4	Fikaavdrag KLK & SBF	7
3.1.5	Intern kontroll	7
3.1.6	Följer kommunens styrande dokument Skatteverkets regelverk?	7
3.2	Hur stor är den årliga kostnaden för resor och representation?	8
3.3	Analys av fakturor	8
3.4	Intern kontroll	9
4	Slutsats och rekommendationer	10
4.1	Revisionsfrågor	11
4.2	Rekommendationer	12
A	Bilagor	13

1 Sammanfattning

KPMG har av Vännäs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska om kommunens riktlinjer för, och kontroll av kostnader för resor och representation är tillfredsställande. Uppdraget ingår i revisionen för år 2017 och har beslutats utifrån den risk- och väsentlighetsanalys revisionen genomfört för verksamhetsåret.

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunens resor och representation sker i enlighet med gällande lagstiftning och övrig reglering inklusive kommunens interna regelverk.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

Finns det styrande dokument som redovisar hur kommunen förhåller sig till och ska tillämpa möjligheten till resor och representation?

Kommunen har en ändamålsenlig policy, reglementen, rutiner och riktlinjer inom området men ytterligare riktlinjer bör upprättas inom barn- och utbildningsförvaltningens och Liljaskolans verksamhetsområde.

Följer kommunens styrande dokument Skatteverkets regelverk?

I de styrdokument som finns hänvisas i stort till skatteverkets gällande regler. I de dokument som delgivits under granskningen där belopp och beräkningar finns angivna, är bedömningen att de inte strider mot skatteverkets regelverk.

Hur stor är den årliga kostnaden för resor och representation?

Enligt uppgift från ekonomisystemet uppgick kostnaderna för 2015-2017 till följande:

Typ av kostnad	2017	2016	2015
Transport och resekostnader	7 995 000	8 615 000	8 391 000
Logi	572 000	*	*
Representation	153 000	45 000	68 000
Personalrepresentation	499 000	60 000	43 000
Summa	9 219 000	8 720 000	8 502 000

**Kostnader för logi ingår i transport och resekostnaderna.*

Framgår det av fakturorna och/eller kompletterande underlag:

- Vad ingår i rese- eller representationskostnaden?
- Vad som var motivet till resan eller representationen?
- Hur representationen genomfördes?
- Vilken som var värd för samt vilka som deltog i representationen?

Vår fakturaanalys påvisar en hel del brister inom området. I de flesta fall saknades ovanstående uppgifter på fakturor och/eller kompletterande underlag. Dock kunde i de flesta fall dessa uppgifter tas fram under granskningens genomförande. Dessutom

Vännäs kommun

Granskning av resor och representation

2018-03-13

påvisar vår fakturaanalys ett stort antal felkonteringar och i vissa fall slentrianmässig användning av konto för förbrukningsmaterial.

Finns kontroll av resor och representation och/eller representationsregler med i internkontrollplanen för 2017? Har de internkontrollåtgärder som i så fall varit kopplade till dessa utförts? Vad har rapporterats och åtgärdats?

Att kontrollera leverantörsfakturor och underlag inom området förefaller inte ha varit prioriterat inom kommunens nämnder och styrelser under 2017. Endast kommunledningskontoret och barn- och utbildningsförvaltningen har planerat och genomfört kontroller enligt uppgift.

Vår sammanfattande bedömning av granskning av resor och representation i Vännäs kommun är att kommunen har en ändamålsenlig policy, reglementen, rutiner och riktlinjer inom området men att ytterligare riktlinjer bör upprättas inom barn- och utbildningsförvaltningens och Liljaskolans verksamhetsområde. Vår analys påvisar också en del brister i efterlevnaden av både lagstiftning och internt regelverk.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunen att:

- Säkerställa att berörd personal inom organisationen har tillräcklig formell kompetens avseende gällande regler för resor och representation, hur kostnaderna ska bokföras och vilka underlag som krävs.
- Upprätta riktlinjer för hantering och kontering av elevers och anställdas kostnader i samband med resor och aktiviteter i barn- och utbildningsverksamheten.
- Säkerställa att kommunens policy, riktlinjer och rutiner samt gällande lagstiftning efterlevs inom området resor och representation både vad gäller genomförande och redovisning.

2 Inledning/bakgrund

KPMG har av Vännäs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska om kommunens riktlinjer för, och kontroll av kostnader för resor och representation är tillfredsställande. Uppdraget ingår i revisionen för år 2017 och har beslutats utifrån den risk- och väsentlighetsanalys revisionen genomfört för verksamhetsåret.

Med representation avses här tillfällen då personer i kommunen avger eller tar emot uppskattningar i olika former. Representation konkretiseras oftast genom gemensamma måltider och överlämnande av gåvor. Intern representation riktas mot egen personal och har vanligtvis som syfte att öka trivseln och underbygga en god arbetssituation. Om representationen är extern har den ett samband med kommunens verksamhet och syftar till att inleda eller utveckla viktiga förbindelser med part utanför kommunen.

Resor och representation förekommer i kommunala förvaltningar. Felaktigheter inom dessa områden kan orsaka kommunen badwill och minskat förtroende hos allmänheten. Revisionen utesluter inte att det finns en *risk* för att avsteg gjorts från gällande lagstiftning och/eller policy. Revisionen bedömer det därför som *väsentligt* att det kan säkerställas att tillfredsställande kontroller utförs av den här typen av kostnader.

2.1 Syfte och revisionsfråga

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunens resor och representation sker i enlighet med gällande lagstiftning och övrig reglering inklusive kommunens interna regelverk.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Finns det styrande dokument som redovisar hur kommunen förhåller sig till och ska tillämpa möjligheten till resor och representation?
- Följer kommunens styrande dokument Skatteverkets regelverk?
- Hur stor är den årliga kostnaden för resor och representation?
- Framgår det av fakturorna och/eller kompletterande underlag:
 - Vad ingår i rese- eller representationskostnaden?
 - Vad som var motivet till resan eller representationen?
 - Hur representationen genomfördes?
 - Vilken som var värd för samt vilka som deltog i representationen?
- Finns kontroll av resor och representation och/eller representationsregler med i internkontrollplanen för 2017? Har de internkontrollåtgärder som i så fall varit kopplade till dessa utförts? Vad har rapporterats och åtgärdats?

2.2 Avgränsningar

Granskningen har omfattat kommunen men inte de kommunala bolagen. Granskningen har omfattat räkenskapsåret 2017. Mervärdesskattelagen ändrades per 1 januari 2017. Hur kommunen har beräknat och bokfört mervärdesskatt på kostnader inom resor och representation har inte omfattats av granskningen. Någon bedömning av huruvida eventuell inkomstbeskattning har/borde ha utförts för anställda omfattas heller inte av granskningen.

2.3 Revisionskriterier

Vi kommer att bedöma om rutinerna uppfyller:

- Kommunallagen 6 kap. 7 § (2017 års kommunallag)
- Skatteverkets regler och allmänna råd
- Reglemente för resor och representation
- Övriga tillämpbara interna regelverk och policys

2.4 Ansvarig nämnd

Granskningen har avsett nämndorganisationen för år 2017, samt i och med sin uppsynsplikt kommunstyrelsen.

2.5 Projektorganisation/granskningsansvarig

Granskning/analys utifrån de data som inhämtats har utförts av Lars Anteskog, dataanalysspecialist. Den uppföljande granskningen har utförts av Marita Castenhag, kommunal revisor, under ledning av Per Skalk, certifierad kommunal yrkesrevisor och uppdragsansvarig.

Kommunchef har tagit del av granskningsrapporten och getts möjlighet att faktagranska den. Återkoppling av eventuella synpunkter och kommentarer på granskningsrapporten har vid ett flertal tillfällen efterfrågats men ej erhållits. Granskningen avslutas därmed utan att ha genomgått faktagranskning av berörda tjänstemän.

2.6 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och analys av redovisningen inklusive leverantörsdata till och med oktober 2017. Med stöd av analysresultatet har kostnader och konteringar valts ut för uppföljande granskning och frågor till berörda tjänstemän.

Avseende granskningen av internkontrollen har vi granskat om och hur internkontrollmomenten har utförts.

3 Resultat av granskningen

3.1 Kommunens styrdokument

Representation konkretiseras oftast genom gemensamma måltider och överlämnande av gåvor. Intern representation riktas mot egen personal och har vanligtvis som syfte att öka trivseln och underbygga en god arbetssituation. Om representationen är extern har den ett samband med kommunens verksamhet och syftar till att inleda eller utveckla viktiga förbindelser med part utanför kommunen.

3.1.1 Resepolicy

Kommunstyrelsen har under 2017 fastställt en "Resepolicy för Vännäs kommuns anställda och förtroendevalda". Dokumentet innehåller också riktlinjer för resor och sammanträden och är uppdelat i två delar – en för sammankomster och en för resor. Dokumentet innehåller också en checklista som är avsedd att användas inför beslut om resor och sammankomster.

När det gäller resor så finns Länstrafikens företagskort för utlåning till resa i tjänsten. Kommunen har också ett antal leasingbilar för tjänsteresor. För resor med flyg eller längre resor utanför länet krävs samråd och godkännande av närmaste chef. Biljetter ska bokas via upphandlad resebokare. Vid resor med flyg tillkommer också kostnader för klimatkompensering vilket innebär att den beställande förvaltningen debiteras påslag med 20 % per flygresa och avgifterna tillförs ett särskilt konto. Detta påslag är infört per 1 januari 2018.

För att få ersättning för genomförd tjänsteresa ska den anställde lämna in en reseräkning via kommunens personal- och lönesystem månatligen inklusive verifikationer i original. Reseräkningen attesteras av behörig attestant och ersättningen betalas ut i samband med löneutbetalningen. Vännäs kommun anger i sitt dokument att skatteverkets regler följs vid inrikes och utrikes resor och hänvisar till skatteverkets hemsida.

Ansvarig för uppföljning och revidering av policyn är kommunens kollektivtrafiksamordnare. Då policyn nyligen är fastställd så har någon uppföljning ännu inte kunnat ske. Dock anges i dokumentet att uppföljning kommer att ske från och med 2018 genom följande nyckeltal:

- Bilersättning
- Antal körda kilometer med kommunens leasingbil
- Användning av företagskort vid tåg och bussresor

3.1.2 Policy för representation, mutor, förmåner och jäv

I Vännäs kommun finns ett dokument som heter "Policy för representation, mutor, förmåner och jäv". Policyn anger inriktningen för varje område och i tillägg finns även riktlinjer som är mer detaljerade. Policyn gäller för alla förtroendevalda och anställda i kommunen och gäller för såväl extern som intern representation.

3.1.3 Förtjänstgåvor/minnesgåvor till anställda och förtroendevalda

Gåvor till anställda och förtroendevalda regleras i särskilda riktlinjer "Vännäs kommuns reglemente för förtjänstgåvor/minnesgåvor till anställda och förtroendevalda". Till riktlinjerna har rutiner upprättats för vilka regler och belopp som gäller för anställda respektive för förtroendevalda. Beloppen varierar efter antal tjänsteår och HR-avdelningen bevakar årligen vilka som anställda eller förtroendevalda som är aktuella för gåva.

3.1.4 Fikaavdrag KLK & SBF

Inom kommunledningskontoret och samhällsbyggnadsförvaltningen finns en rutin upprättad för det fikaavdrag på 150 kr per månad som görs för de anställda vid förvaltningarna. Rutiner tydliggör vad som ingår och vad som inte ingår, samt vad som gäller för gäster, politiker och praktikanter.

3.1.5 Intern kontroll

Att varje nämnd har ansvaret för att följa upp sin verksamhet regleras i kommunallagen 6 kap. 7 § (2017) där det anges att nämnderna i sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt. På en övergripande nivå ingår det i kommunstyrelsens uppsiktsplikt enligt kommunallagen 6 kap. 1 § att säkerställa att så sker. KLK upprättade 2015-04-24 en *Riktlinje för internkontroll*. Av den framgår att respektive nämnd årligen bör upprätta en fungerande internkontrollplan och att arbetet med den interna kontrollen dokumenteras och återspeglaras till beslutsfattarna för att säkerställa att åtgärder genomförs. Internkontrollplanen ska bygga på en väsentlighets- och riskbedömning av processer, rutiner och system som bedöms centrala i verksamheten.

3.1.6 Följer kommunens styrande dokument Skatteverkets regelverk?

Per 1 januari 2017 ändrades reglerna för representation i inkomstskattelagen. Avdragsrätten har slopats för representationsutgifter som avser lunch, middag, supé eller annan förtäring, utom för enklare förtäring av mindre värde (60 kronor per person). För kostnader för logi och resor medges ett skäligt avdrag, för kringkostnader medges ett avdrag på 180 kronor per person och för gåvor finns särskilda regler beroende på typ av gåva, vem som är mottagare samt anledning till gåva och t ex. antal tjänsteår. I de styrdokument som finns hänvisas i stort till skatteverkets gällande regler. I de dokument som delgivits under granskningen där belopp och beräkningar finns angivna, görs bedömningen att de inte strider mot skatteverkets regelverk.

3.2 Hur stor är den årliga kostnaden för resor och representation?

Enligt uppgift från ekonomisystemet uppgick kostnaderna för 2015-2017 till följande:

Typ av kostnad	2017	2016	2015
Transport och resekostnader	7 995 000	8 615 000	8 391 000
Logi	572 000	*	*
Representation	153 000	45 000	68 000
Personalrepresentation	499 000	60 000	43 000
Summa	9 219 000	8 720 000	8 502 000

*Kostnader för logi ingår i transport och resekostnaderna.

Enligt uppgift finns i kommunen i dagsläget tre kreditkort som administreras av ekonomiavdelningen. Två kreditkort inom Liljaskolans verksamhetsområde har avslutats.

3.3 Analys av fakturor

Utifrån erhållet analysresultat har ett urval av trettio (30) leverantörsfakturor valts ut för uppföljande granskning och frågor till berörda tjänstemän.

I den detaljgranskning som vi har genomfört och som redovisas i bilaga A framkommer att det finns vissa brister.

- På en faktura framgår det inte att kostnaderna avser intraprenadverksamhet. Det fanns ett avtal mellan kommunen och intraprenadverksamheten fram till 31 december 2016 och ett nytt avtal är tecknat från 1 januari 2018. Under 2017 fanns inget avtal, men verksamheten bedrevs ändå som intraprenad. I både det gamla, såväl som det nya avtalet, anges att eventuellt överskott får användas till personalsociala aktiviteter. Dock måste skattemässiga regler beaktas. Hela kostnaden är bokförd på konto 5800 övrig personalkostnad.
- På ett flertal fakturor finns det inte angivet vilka som deltagit i kurser, aktiviteter, resor mm. och om de är lärare eller elever. Syfte saknas också.
- Ett flertal leverantörsfakturor har bokförts som inköp av förbrukningsmaterial fast kostnaden inte utgör förbrukningsmaterial och varken motiv eller syfte med inköpen är angivna.
- Kostnader för resor (flyg, flygtaxi, tåg) och hotell bokförs i ett flertal fall utan systematik på konto 7051 resebiljetter och 7052 hotell/logi. Med ny policy om klimatkompensation för flygresor som ska belasta förvaltningarna från 2018 bör kontering av den här typen av kostnader systematiseras. Resenärernas namn ska också anges samt syfte med resorna.
- Ett flertal fakturor avser resor till/i utlandet. Resenärer och syfte med resorna bör anges.
- Ett flertal fakturor avser aktiviteter/arrangemang såsom hyra av kanoter, ishockeyturneringar, skidåkning i skidanläggning mm. Det framgår inte vilka resenärerna har varit, om de är elever eller lärare och kostnaderna särredovisas inte. Det har inte kommit till vår kännedom att några riktlinjer finns i kommunen som tydliggör hur den här typen av kostnader ska redovisas. Därför

har olika verksamheter bokfört kostnaderna olika (förbrukningsmaterial, övriga resekostnader och transporter).

- En faktura avser parkering vid flygplatsen under ett antal tillfällen då en lärare var på utbildning på annan ort. Kostnaden har påtalats internt och parkering löses numera på ett annat mer ekonomiskt sätt enligt uppgift.
- I vårt urval har tre (3) leverantörsfakturer bokförts på konto 7460 inköp av färdiga måltider. Kostnaderna avser inköp av mat till personal samt frukost, lunch och catering vid hockeyturnering. Varken deltagare (elever eller lärare/anställda) finns angivna på fakturan eller syftet med inköpen. Det bör inom kommunen tydliggöras vilken typ av kostnader som får bokföras på detta konto. Enligt skatteverkets regler är mat under löpande arbete inte en avdragsgill kostnad och personalfika ska bokföras som sådant.

Enligt anvisningarna i Kommun-Bas13¹ framgår följande: *"På kontot redovisas kostnader för inköp av färdiga måltider och tjänster för måltidsproduktion till kommunal verksamhet, såsom barn- och omvårdnadsverksamhet. Det rör sig alltså om måltider till barn, brukare och anhöriga. Här redovisas även kostnader för pedagogiska måltider för lärare och kostnader för personalens måltider tillsammans med brukare i enlighet med beslut. Kostnader för livsmedel för beredning i egna kök och halvfabrikat bokförs på konto 644, Livsmedel. Om det rör sig om kostnader för måltider i samband med externa besök, där kostnaderna kan ses som ett led i sedvanlig gästfrihet i form av värdskap, bokförs dessa på konto 710, Representation. Representation som huvudsakligen riktar sig till kommunens anställda redovisas på konto 711, Personalrepresentation".*

- Individuella beslut har fattats angående några ensamkommande barn som möjliggör träning på gym. Bedömning kan inte göras inom ramen för granskningen huruvida kostnaderna faller inom ramen för gällande norm eller beslutet har skett i enlighet med gällande riktlinjer för bedömning och beslut.

3.4 Intern kontroll

Barn- och utbildningsnämnden har inte fastställt någon internkontrollplan för 2016 och 2017. Dock har vi inom granskningen erhållit ett dokument som heter *Rutiner internkontroll* och som beskriver vilka kontroller man utför löpande. Rutinerna anger följande: *"I grunden har barn- och utbildningsförvaltningen en restriktiv hållning till representation. Om frågor kring regelverk m m dyker upp under pågående år hanteras de löpande av ekonom Bou. I samband med årsbokslut gör ekonom Bou en kontroll av konterad representation och rapporterar avvikelser till ledningsgrupp Bou".* För 2018 finns en internkontrollplan upprättad i enlighet med kommunens mallar där även ett kontrollmoment för representation finns definierat.

Kommunstyrelsen har fastställt en internkontrollplan för 2017 i enlighet med kommunens riktlinjer. Planen innefattar ett kontrollmoment inom representation. Pga. personalbrist har man inte kunnat göra en komplett uppföljning av sin internkontrollplan under året. Arbetet med uppföljningen har nu enligt uppgift inletts och kommer att

¹ Kommun-Bas13 = En normalkontoplan för kommunernas externa redovisning

2018-03-13

rapporteras vid sammanträde efter nyår. År 2016 genomfördes en intern granskning av representation. Efter analys av resultatet genomfördes förändringar avseende t ex. konteringar. Med ny release av ekonomisystem kunde man bättre anpassa kontoplanen till verksamheten. Dessutom genomfördes utbildning för berörda tjänstepersoner.

Liljaskolan har upprättat en internkontrollplan för 2017. Planen innehåller inget kontrollmoment avseende resor och representation. Enligt uppgift har heller inte kontroller utförts under 2017. Vid denna gransknings inledning uppmärksammade kommunledningskontoret att det har funnits två kreditkort vid Liljaskolan som inte är utfärdade enligt gällande reglemente. I kommunens analys över genomförda inköp på dessa kreditkort konstaterades att inköp av resor för elever och anställda är genomförda utanför avtal med 333 000 kr under 2016 och 149 000 kr till och med oktober 2017. Kommunen har utrett utförda inköp och enligt uppgift har inga oegentligheter förekommit. Kreditkortet är också avslutade.

Plan- och miljönämnden har inte upprättat någon internkontrollplan. Enligt uppgift har de inte fått information om att så ska ske.

Vård- och omsorgsnämnden har både upprättat internkontrollplan för 2017 och dokumenterat sin uppföljning av densamme. Planen/uppföljningen innehåller inga kontrollmoment inom området resor och representation.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning av granskning av resor och representation i Vännäs kommun är att kommunen har en ändamålsenlig policy, reglementen, rutiner och riktlinjer inom området men att ytterligare riktlinjer bör upprättas inom barn- och utbildningsförvaltningens och Liljaskolans verksamhetsområde. Genomförd analys av ett urval av leverantörsfakturor påvisar ett antal felkonteringar, och genomgående saknas alltför ofta information om deltagare och syfte med aktiviteter eller resor.

År 2016 genomfördes en intern granskning inom området och vissa åtgärder vidtogs. Att kontrollera leverantörsfakturor och underlag inom området förefaller inte ha varit prioriterat inom kommunens nämnder och styrelser under 2017. Med de förändringar som skett i inkomstskattelagen per 1 januari 2017 och med de resultat vår fakturanalys har påvisat, gör vi bedömningen att en insats ånyo behövs göras.

Kommunen behöver förstärka sina rutiner vad gäller att känna till och identifiera kostnader som är extern och intern representation. I det arbetet bedöms det nödvändigt att det påminns om vad som måste framgå av verifikationen och i tilläggsupplysningar i ekonomisystemet samt inskannade underlag. Det är med andra ord av vikt att det säkerställs att kommunens policy och riktlinjer avseende resor och representation efterlevs i verksamheten. Felaktig hantering kan leda till förmånsbeskattning och skattetillägg för både anställda och kommunen såväl som förtroendeskada.

4.1 Revisionsfrågor

Finns det styrande dokument som redovisar hur kommunen förhåller sig till och skall tillämpa möjligheten till resor och representation?

Kommunen har en ändamålsenlig policy, reglementen, rutiner och riktlinjer inom området men ytterligare riktlinjer bör upprättas inom barn- och utbildningsförvaltningens och Liljaskolans verksamhetsområde.

Följer kommunens styrande dokument Skatteverkets regelverk?

I de styrdokument som finns hänvisas i stort till skatteverkets gällande regler. I de dokument som delgivits under granskningen där belopp och beräkningar finns angivna, är bedömningen att de inte strider mot skatteverkets regelverk.

Hur stor är den årliga kostnaden för resor och representation?

Enligt uppgift från ekonomisystemet uppgick kostnaderna för 2015-2017 till följande:

Typ av kostnad	2017	2016	2015
<i>Transport och resekostnader</i>	<i>7 995 000</i>	<i>8 615 000</i>	<i>8 391 000</i>
<i>Logi</i>	<i>572 000</i>	<i>*</i>	<i>*</i>
<i>Representation</i>	<i>153 000</i>	<i>45 000</i>	<i>68 000</i>
<i>Personalrepresentation</i>	<i>499 000</i>	<i>60 000</i>	<i>43 000</i>
<i>Summa</i>	<i>9 219 000</i>	<i>8 720 000</i>	<i>8 502 000</i>

**Kostnader för logi ingår i transport och resekostnaderna.*

Framgår det av fakturorna och/eller kompletterande underlag:

- Vad ingår i rese- eller representationskostnaden?
- Vad som var motivet till resan eller representationen?
- Hur representationen genomfördes?
- Vilken som var värd för samt vilka som deltog i representationen?

Vår fakturaanalys påvisar en hel del brister inom området. I de flesta fall saknades ovanstående uppgifter på fakturor och/eller kompletterande underlag. Dock kunde i de flesta fall dessa uppgifter tas fram under granskningens genomförande. Dessutom påvisar vår fakturaanalys ett stort antal felkonteringar och i vissa fall slentrianmässig användning av konto för förbrukningsmaterial.

Finns kontroll av resor och representation och/eller representationsregler med i internkontrollplanen för 2017? Har de internkontrollåtgärder som i så fall varit kopplade till dessa utförts? Vad har rapporterats och åtgärdats?

Att kontrollera leverantörsfakturer och underlag inom området förefaller inte ha varit prioriterat inom kommunens nämnder och styrelser under 2017. Endast kommunledningskontoret och barn- och utbildningsförvaltningen har planerat och genomfört kontroller enligt uppgift.

Vännäs kommun

Granskning av resor och representation

2018-03-13

4.2 Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunen att:

- Säkerställa att berörd personal inom organisationen har tillräcklig formell kompetens avseende gällande regler för resor och representation, hur kostnaderna ska bokföras och vilka underlag som krävs.
- Upprätta riktlinjer för hantering och kontering av elevers och anställdas kostnader i samband med resor och aktiviteter i barn- och utbildningsverksamheten.
- Säkerställa att kommunens policy, riktlinjer och rutiner samt gällande lagstiftning efterlevs inom området resor och representation både vad gäller genomförande och redovisning.

2018-03-13

KPMG AB

Marita Castenhag

Revisor

Per Skalk

Certifierad kommunal revisor

Uppdragsledare

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

A Bilagor

Analys av fakturor

Utifrån erhållet analysresultat har ett urval av trettio (30) leverantörsfakturor valts ut för uppföljande granskning och frågor till berörda tjänstemän.

Övriga personalkostnader (5800)

I vårt urval har en (1) av leverantörsfakturorna bokförts på konto 5800 övriga personalkostnader vilket inkluderar utbildning, sjuk- och hälsovård, representation, sjuklöneförsäkring etc.² Fakturan avser spapaket och showpaket inkl. logi för fem personer. Något motiv för aktiviteten är inte angivet på fakturan men det framgår vilka som deltog i aktiviteten. Enligt uppgift avser kostnaderna personalsociala aktiviteter inom intraprenadverksamheten som finns inom kommunen. Enligt avtalet mellan kommunen och intraprenadverksamheten anges att en 1/3 av eventuellt överskott får användas till individuell premiering och det är intraprenadchefen som beslutar om hur premieringen ska ske. Enligt avtalet ska redovisning lämnas till vård- och omsorgsnämnden över hur eventuellt överskott har använts.

Vid redovisning av den här typen av aktivitet måste skatteverkets regler beaktas, vilka tydliggör att endast 180 kronor per person är avdragsgillt för kringkostnader medan inget avdrag kan göras för måltider och endast skäligt avdrag för logi. Hela kostnaden är bokförd som kostnad på konto 5800 (faktura 23, ansvar 7450 intraprenadchef).

Läromedel (6432)

I vårt urval har en av leverantörsfakturorna bokförts på konto 6432 läromedel. Fakturan avser inköp av livsmedel per 2017-02-06. Motiv är angivet för aktiviteten och uppges vara "Kurs i kost och matlagning". Det finns ingen notering på fakturan eller i ekonomisystemet om vilka som deltog i aktiviteten. Det har dock kompletterats med denna uppgift vid granskningens genomförande (faktura 27, ansvar 4200 rektor enhet B).

Personalfika (6441)

I vårt urval har en av leverantörsfakturorna bokförts på konto 6441 personalfika (faktura 26, ansvar 1010 kommunchef). Fakturan avser inköp av morgonbröd för perioden v 49 2016 till v 32 2017 (36 veckor).

Verksamheter köper normalt in kaffe, te, läsk, kakor och bullar till fikarummet för att skapa en ökad trivsel på arbetsplatsen och en sådan åtgärd anses vara av ett enklare slag. Enligt Skatteverket gäller följande: *Vid inkomstbeskattningen är utgifter för förtäring inte avdragsgilla annat än om det är fråga om förfriskningar och annan enklare förtäring som inte kan anses som en måltid och som är av mindre värde. Exempel på enklare förtäring som inte kan anses som en måltid och som är av mindre värde är läskande alkoholfri dryck, kaffe, te respektive kakor, bullar, frukt och en enklare smörgås som inte ersätter en måltid. Avdrag för enklare förtäring får uppgå till högst 60 kr. Reglerna gäller för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2016.*

En dokumenterad rutin för morgonfika och fikaavdrag finns upprättad per 2013-03-25. I rutinen anges vad som ingår för anställda som har ett fikaavdrag på 150 kr/månad och

² Källa: Redovisa rätt 2017

2018-03-13

hur mycket det kostar för politiker som inte har ett avdrag. Ovan nämnda faktura avser inköp av bröd till ca 40 anställda och besökare i huset. Kostnaden understiger därmed skatteverkets avdragsgilla belopp.

Förbrukningsmaterial (6460)

I vårt urval har fem (5) leverantörsfakturer bokförts på konto 6460 förbrukningsmaterial. Kostnaderna på dessa fakturer utgörs av inköp av kaffe, te, choklad, tårta, blombukett, snittdekorationer samt kanothyra inkl. vedsäckar och kostnader för förlorade paddlar (faktura 24, ansvar 6220 Vegaskolan, faktura 25, ansvar 6210 Hammarskolan, faktura 28, ansvar 6220 Vegaskolan och faktura 29, ansvar områdeschef AKKA).

Varken motiv eller deltagare/berörda finns angivna på fakturorna. Vid granskningens genomförande har förklaring och underlag inkommit från verksamheten.

Kostnader för elever och lärare särredovisas inte avseende kanothyra, ved och förlorade paddlar och det finns inga dokumenterade rutiner över hur den här typen av kostnader ska hanteras inom barn- och utbildning eller Lilja (faktura 30, ansvar 6210 Hammarskolan).

Det finns konton i kommunens kontoplan för personalfika, gåvor och presenter osv. Att bokföra ovanstående kostnader som förbrukningsmaterial är inte rättvisande. Enligt uppgift är fakturorna felkonterade och berörda informerades om korrekta konton.

Transporter (7010)

I vårt urval har en (1) leverantörsfaktura bokförts på konto 7010 transporter. Kostnaderna avser flyg från Umeå till Teneriffa för tre personer som är namngivna på fakturan. Det framgår inte vad syftet med resan är. Vid granskningens genomförande har uppgifter inkommit om att resekostnaden rör elever på Handel- och turismprogrammet som har sin arbetsplatsförlagda utbildning på Teneriffa. Servicearvodet för bokningen av flygresorna är bokfört på konto 7450 konsulttjänster och är en felkontering. Kostnaderna uppges hänföra sig till enbart elever. Det finns inga dokumenterade rutiner över hur den här typen av kostnader hanteras inom barn- och utbildning eller Lilja (faktura 6, ansvar 4200 rektor enhet B).

Resebiljetter (7051)

I vårt urval har fem (5) leverantörsfakturer bokförts på konto 7051 resebiljetter. Kostnaderna på två av dessa fakturer utgörs av flyg och hotellvouchers. Resenärerna är namngivna men inte syftet för resan. Syftet har angivits i efterhand och uppges avse kostnader för resa till SETT-mässa i Kista, utbildning för BDSP administratörer och studieresa för insamlingssystem inom renhållning (faktura 13, ansvar 6109 IT-admin, faktura 1, ansvar 7000 socialchef och faktura 2, ansvar 2300 renhållningschef).

Kostnaderna på de andra fakturorna avser resor med länstrafiken Västerbotten och Vännäs Taxi AB. Kommunen (KLK) har ett antal pendlarkort för buss och tåg för att minska resorna som görs med bil. Detta för att främja kollektivt resande. Kortet bokas och den anställde anger namn och datum för när man har lånat/lämnat tillbaka kortet. Efter utförd resa lägger man sitt kvitto/biljett på samma ställe som kortet förvaras. När samlingsfakturan erhålls stäms den av mot kvitton/biljetter av den som är ansvarig för kollektivtrafiken och kostnaderna fördelas på respektive avdelning. Rekommenderas att resans syfte anges vid bokning av korten (faktura 10, ansvar 1400 HR-avd och faktura 12, ansvar 7000 socialchef).

Vännäs kommun

Granskning av resor och representation

2018-03-13

Med den nya resepolicy som gäller i kommunen från 2018 bör rutiner för kontering av flyg förmedlas inom organisationen.

Hotell och logi, Sverige (7052)

I vårt urval har fyra (4) leverantörsfakturer bokförts på konto 7052 hotell och logi, Sverige.

En faktura avser flyg, flygtaxi, hotell vouchers och tåg och kunde ha bokförts på konto 7051 resebiljetter, vilket inte är fallet. Resenärerna är namngivna på fakturan men inte syftet med resorna.

En faktura avser kursavgift och logi. Kostnaderna är fördelade på konto för logi och för kursavgift. Deltagaren är namngiven på fakturan. Avser fortbildning för en lärare och deltagande på årlig konferens (faktura 11, ansvar 4850 fortbildning och faktura 3, ansvar 1100 ungdoms/fritids näringsliv).

En faktura avser dubbelrum och middag i restaurangen. Resenärerna/deltagarna är inte namngivna. Syftet med övernattningen är inte angivet. Kostnaderna på fakturan är fördelade på 7460 (inköp av färdiga måltider) och 7052 hotell och logi (faktura 15, ansvar 4210 rektor spec idrott). Vid granskningens genomförande har underlag inkommit avseende fakturan. Kostnaderna avser övernattning och mat för 22 elever, 1 lärare och 1 busschaufför under hockeycup i Kiruna. Därefter stannade 11 elever och 1 lärare kvar ytterligare ett dygn för att spela med A-laget i utbildningssyfte. Kostnaderna för elever och lärare särredovisas inte och det finns inga dokumenterade rutiner över hur den här typen av kostnader hanteras inom barn- och utbildning eller Lilja (faktura 15, ansvar 4210 rektor spec idrott).

En faktura avser kostnader för tävlingskort, skipass och keycard vid Kläppens skidanläggning. Det framgår inte vilka som har varit i Kläppen och åkt skidor samt varför. Kostnaderna för elever och lärare särredovisas inte och det finns inga dokumenterade rutiner över hur den här typen av kostnader hanteras inom barn- och utbildning eller Lilja (faktura 17, ansvar 4210 rektor spec idrott).

Övriga resekostnader (7059)

I vårt urval har fyra (4) leverantörsfakturer bokförts på konto 7059 övriga resekostnader.

En faktura avser kostnader för tunnelbana i London. Resenärerna (14 st) är namngivna på fakturan och som syfte är angivet "EK London". Kostnaderna för elever och lärare särredovisas inte och det finns inga dokumenterade rutiner över hur den här typen av kostnader hanteras inom barn- och utbildning eller Lilja (faktura 5, ansvar 4200 rektor enhet B).

En faktura avser parkering vid 9 tillfällen under perioden 170508-170524 samt kostnader för drivmedel. Kostnaderna är fördelade så att parkeringen har konterats på 7059 övriga resekostnader. Kostnaden avsåg parkering på Umeå flygplats då en lärare var på utbildning i Örebro. Kostnaden har påtalats internt och parkering löses numera på annat mer ekonomiskt sätt enligt uppgift (faktura 9, ansvar 4850 fortbildning).

En faktura avser boende "Mitt i Pisten" vid Kläppens skidanläggning. Resenärerna är inte namngivna. Syftet med övernattningarna 170319-170326 är angivet som "Boende SM". Kostnaderna för elever och lärare särredovisas inte och det finns inga

Vännäs kommun

Granskning av resor och representation

2018-03-13

dokumenterade rutiner över hur den här typen av kostnader hanteras inom barn- och utbildning eller Lilja (faktura 16, ansvar 4210 rektor spec idrott).

En faktura avser kanothyra 2017-09-27, 9 st. Deltagare och syfte är inte angivet på fakturan. Kostnaderna för elever och lärare särredovisas inte och det finns inga dokumenterade rutiner över hur den här typen av kostnader hanteras inom barn- och utbildning eller Lilja (faktura 21, ansvar 4300 rektor enhet C).

Representation (7100)

I vårt urval har en (1) leverantörsfaktura bokförts på konto 7100 representation (faktura 7, ansvar 1000 kommunchef). Kostnaderna avser biljetter till Vännäsgalan för 19 personer. Upprättad deltagarförteckning namnger 18 personer. Den upprättade deltagarförteckningen anger också vilka som blivit inbjudna till galan, vad som ingår och vad som inte ingår.

För att utgifter för representation vid affärsförhandlingar, jubileum, invigningar osv ska vara skattemässigt avdragsgilla krävs enligt IL 16 kap 2 § att det föreligger ett omedelbart samband vad gäller person, tid och ort mellan representationen och den verksamhet som bedrivs. Källa: Redovisa rätt 2017. Vännäsgalan är en gala och mötesplats som vill hylla, uppmärksamma och inspirera företag, entreprenörer och ambassadörer i Vännäs kommun. Under galan delas Vännäs kommuns näringslivspris ut.

25-års gåvor, avgångsgåvor (7111)

I vårt urval har två (2) leverantörsfakturer bokförts på konto 7111 25-års gåvor, avgångsgåvor (faktura 19, ansvar 1400 HR-avd och faktura 22, ansvar 1400 HR-avd).

Enligt IL 11 kap. 14 § är minnesgåvor till varaktigt anställda skattefria för de anställda och avdragsgilla för arbetsgivaren "om gåvans värde inte överstiger 15 000 kr och den ges i samband med att den anställde uppnår en viss ålder eller efter viss anställningstid eller när en anställning upphör, dock vid högst ett tillfälle förutom när anställningen upphör". Källa: Redovisa rätt 2017.

En faktura avser kostnader för inköp av presentkort för 2875 kr, 2495 kr och 1890 kr. De tre mottagarna av presentkortet är namngivna och har erhållit presentkort pga. att de har slutat sin anställning. En dokumenterad rutin för förtjänst- och minnesgåva till anställd samt avtackning av anställd finns upprättad. Av den framgår vilka belopp som gäller beroende på antal tjänsteår i kommunen.

En faktura avser kostnader för inköp av presentkort för 3495 kr. Mottagaren av presentkortet är namngiven och avser 25-års gåva. HR-avdelningen upprättar varje år en lista över vilka anställda som uppnått 25 års anställning samt informerar om vilket belopp som gäller för inköp av gåva. Beloppen i kommunen understiger de belopp som är fastställda i inkomstskattelagen.

Inköp av färdiga måltider (7460)

I vårt urval har tre (3) leverantörsfakturer bokförts på konto 7460 inköp av färdiga måltider.

En faktura avser inköp av frukost, 26 st. vid två tillfällen, dagens lunch, 24 st. vid två tillfällen samt cateringmatlådor, 27 st. vid två tillfällen. Varken deltagare eller syfte med kostnaderna är angivet på fakturan. Vid granskningens genomförande har underlag

Vännäs kommun

Granskning av resor och representation

2018-03-13

inkommit. Kostnaderna avser mat vid J18 och J20-match i ishockey för 21 elever, 1 lärare, 4 ledare och 1 busschaufför (faktura 8, ansvar 4200 rektor enhet B).

En faktura avser inköp av julmust, frukt, glass och godis från Vännäshallen. På fakturan finns två rekvisitionsnummer angivna. Det finns inget underlag till fakturan men vid granskningens genomförande har uppgifter inkommit om att kostnaderna avser inköp av bufféplanka och dryck till personal som arbetade under inspelning av "Sveriges bästa hemtjänst" samt inköp av personalfika i samband med inspelning och julavslut. Antal personal är inte angivet men enligt uppgift rör det sig om ca 50 anställda. Inköp av måltider till personal är dock inte en avdragsgill kostnad. Hur detta konto för inköp av färdiga måltider får användas bör dokumenteras (faktura 14, ansvar 7350 områdeschef hemtjänst).

En faktura avser dubbelrum och middag i restaurangen. Resenärerna/deltagarna är inte namngivna. Syftet med övernattningen är inte namngivet. Kostnaderna på fakturan är fördelade på 7460 (inköp av färdiga måltider) och 7052 hotell och logi. Se ovan under rubriken Hotell, logi (7052) avseende hockeyspelande elever.

Avgifter för kurser mm. (7650)

I vårt urval har två (2) leverantörsfakturor bokförts på konto 7650 avgifter för kurser mm.

En faktura avser avgift för ledarskapsprogram inklusive resa och material för kursledaren. Det är inte angivet på fakturan vem som har gått utbildningen, men uppges vara 28 gruppledare inom vård- och omsorg. Deras kostnad har finansierats av projektmedel (faktura 20, ansvar 7000 socialchef)

En faktura avser kostnader för flygtaxi, flyg och hotell voucher. Resenärerna är namngivna men inte syftet med resorna. Hela kostnaden är konterad på 7650 avgift för kurser mm. Enligt uppgift är fakturan felkonterad. Fakturan avser kostnader för resa till en teamcoachutbildning i Göteborg (faktura 4, ansvar 6103 fortbildning BOU).

Vännäs kommun

Granskning av resor och representation

2018-03-13

Övriga kostnader (7690)

Träning på Friskvårdscenter i Vännäsby AB är betalt för två personer under 3 månader respektive 6 månader. Personerna är namngivna. Kostnaderna är bokförda på 7690 övriga kostnader och tagna ur AKKA:s budget. Enligt uppgift avser kostnaden ensamkommande barn och har sin grund i individuella beslut. Någon bedömning av omfattningen av beslutet görs inte inom ramen för denna granskning. Inte heller kan någon bedömning göras avseende kostnadens rimlighet och om den ryms inom gällande norm. Vi förutsätter att kommunen har upprättat riktlinjer för bedömning och beslut samt riktlinjer för normer och att dessa utgör en grund för ovanstående beslut (faktura 18, ansvar 7710 områdeschef AKKA).